

5. Műfaja. Különbség a mese és elbeszélés között.

III. Összefoglalás. 1. A tartalom elmondása.

2. Házi feladat. Hasonló eset a tanulók életéből. Pl.: Amit egy tollszár mesélt stb.

1946. szeptember 4. hete.

Általános iskola VI. osztály.

A tanítás anyaga: Móra I.: Kenyérszegéskor.

I. Előkészítés. 1. Számonkérés.

a) Valamely, már tanult költeményt mondatunk el, lehetőleg olyat, ami a tárgyalandó költemény hangulatához illik.

b) Áttérünk a legutóbbi megbeszélt olvasmány vagy költemény tartalmának, gondolatainak, szépségeinek megbeszélésére.

c) Házi feladat számonkérése.

2. Áthajlás. Nehéz ma a magyar élet. Vesztett háború után vagyunk. De van valami, ami megnyugtat, ami reményt ad a jobb jövőre: a *dolgos, munkás élet*.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. 1. A költemény írójának. Móra Istvánnak jellemzése. (Tanító.)

2. A költemény bemutatása.

KENYÉRSZEGÉSKOR.

Kinyiták a virágok kelyhüket,
 I ahegybe' már a fűrge nyári nap,
 Sürgő családom régen talpra kelt,
 Együtt ülünk akácainak alatt.
 Flóttünk tiszta, sávos abroszon
 Szegetten a hajnalba' sült kenyér.
 Kisebb fiunk imáját zengi még:
 És addig a másik kettő se kér.

Ne bánd, cselédem, aggó, órködő, —
 Tudod, szegény tanítónép vagyunk,
 Hogy friss kenyér párolog az asztalon
 Azért is mennyi hálát adhatunk!
 Hány van szegényebb, hány van éhezőbb
 És hány visel sötétebb gondokat, —
 De rózsaszálam, mondd meg, édesem
 Lehet-e nálam egy is boldogabb?

Rózsás pilise lesz majd a mienk,
 Piros karéjra vár a két nagyobb;
 Tudom, picim, minőt szeretsz te is:
 Alsó hajast szelek neked nagyot!
 ... Nem kérdi senki: lesz-e még egyéb?
 Flégedett, a lelkem, mindenik:
 Csak arcodon látok könnyed borút:
 Hogy mást is mért nem adhatál nekik..

S ez a kenyér, e barna, e kicsiny,
 Ez a világon a legiobb nekem:
 Lisztjében nincsen szitkozó panasz,
 Mások könnyét ízén nem érzem.
 S munkám, mit annyi oktalan lenéz,
 Kedves nekem, hisz olyan isteni:
 A nyers anyagból, melyet Isten ád,
 Segítek én embert teremteni!

Mit ér a dúsnak pergő élete,
 Ha nem fakad virág s gyümölcs nyomán?
 Mit ér a fény, a bőség tengere,
 Ha nem segít a lelkek nyomorán?
 ... Az illatos kenyér' kezembe' van,
 Az égre száll derült tekintetem:
 Hogy dolgos éltet adtál részemül,
 Imádlak, áldlak, édes Istenem!

(Móra István.)

3. A tanulóknak keltett élmény elmondása, megbeszélése.
4. Gondolategységenkénti olvastatás.
  - a) Étkezésnél ül a család.
  - b) A friss kenyér elosztása. Elégedettség. Az anya borús arca.
  - c) Szegény tanítónép vagyunk... Lehet-e nálam egy is boldogabb?
  - d) A nyers anyagból segíték én embert teremteni.
  - e) *Mit ér a fény, a bőség tengere,
Ha nem segít a lelkek nyomorán!*
5. A költeményt újból végigolvassuk.
7. Alapgondolata.

- III. *Befejezés.* 1. A költemény tartalmának összefüggő elmondása. Könyv nélkül szakaszonként.
2. Házi feladat. Mindennapi kenyérünk.

1946. szeptember 3. hete.

Általános iskola. VI. osztály.

A tanítás tárgya: A történelem hajnalán.

(Olvasmánytárgyalás.)

Felhasználható képek: A barlangi ember mammut-vadászata. (V. B. Vasnetnov orosz festő képe.)

Az ősember barlangja. — Cölöpépítmény. — Kőeszközök és használati tárgyak. — Pattintott és csiszolt kőemlékek a múzeumokban. — A mammut, barlangi medve, őslények képei. — Az ősember házatája. Fernand Cormon festménye.

I. *Előkészítés.* 1. *Hangulatkeltés.* A családunk története.

2. *Áthajlás.* Az emberiség története.

3. *Célkitűzés.* Nézzük, mit látott egy Afrika-utazó-társaság?

II. *Tárgyalás.* 1. Az olvasmány bemutatása.

A történelem hajnalán.

1. EMBEREK...

Szép reggel volt. A nap gyönyörűen ragyogott. Nemsokára erdőbe jutottunk. Körülöttünk madarak röpködtek. Egyszer nagy ropogásra lettünk figyelmesek, amely felénk közeledett. Megállottunk, egy szikla tetején rejtőztünk el, amely magasan állott a rengeteg erdőségben. A ropogás erősödött, majd sajtósárga harsogás ütötte meg a fületem. Felfigyeltem. — Te, Bálint! — súgtam kjsérőmnek —, ezek elefántok! Egyszerre óriási elefánt jelent meg a szikla tisztásán. Hatalmas lába alatt recsegve törtek össze a gallyak. Kígyószerűen hajló ormányával néha lombot tépett le és szájába tömte a leveleket. Az alattunk levő szikla barlangjából ijesztő morgást hallottunk és egy hatalmas homokszürke árnyék suhant elő és lelapulva közeledett az elefánthoz, amely figyelmes lett a neszre és apró szemével hunyorogva sandított a nagy jelenségre. Elállott a